

3. Корнишова М. О. Діяльність громадських організацій як чинник розбудови громадянського суспільства в Україні : проблеми та перспективи. *Поліс. Школа політичної аналітики*. Retrieved from: <http://polis.oa.edu.ua/index.php?id=56>.

4. Ладиченко В. (2016). Проблеми взаємодії держави і громадянського суспільства. *Публічне право*. 4 (24). 18–25.

5. Петренко К. М. (2013). Інституціоналізація громадських об'єднань: вітчизняні практики та світовий контекст. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. 12. Retrieved from: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/6479/1/Petrenko.pdf>

6. Про стан розвитку громадянського суспільства в Україні: аналіт. доп. / А.В.Єрмолаєв, Д.М. Горелов, О.А.Корнієвський [та ін.]. К. : НІСД, 2012. 48.

С. Шаров

Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького

ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ДЛЯ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ

Сьогодні вища та середня освіти знаходяться у процесі трансформації структури та змісту, що зумовлюється Концепцією Нової української школи та впровадженням компетентнісного підходу. Компетентнісний підхід у вищій школі насамперед орієнтований на підвищення конкурентоспроможності випускників, що втілюється у:

– визнанні компетенцій у якості кінцевого результату навчання, які можна виміряти та визначити рівень їх сформованості [1, с. 67];

– орієнтацію на особистість студентів та їх професійні досягнення;

– переорієнтацію з формування у студентів бази знань на розвиток у них умінь знаходити та використовувати знання у конкретній практичній ситуації.

Побудова освітнього змісту підготовки здобувачів вищої освіти здійснюється на основі загальних та професійних компетенцій. В свою чергу, загальні компетентності мають універсальний характер та не прив'язані до конкретної професії або навчального предмету. Професійні компетентності формуються у процесі навчальної діяльності, визначають кваліфікацію фахівця та їх здатність виконувати свої професійні обов'язки.

Однією із ключових компетентностей здобувача вищої освіти, а надалі фахівця, є соціальна компетентність, яка надає можливість будувати конструктивні відносини із оточуючим соціумом у процесі професійної діяльності, спілкування тощо. Соціальна компетентність як інтегральна характеристика особистості, містить систему моральних цінностей, особистісні психологічні [2, с. 27], поведінкові,

інтерактивно-комунікативні здібності [5, с. 129], за допомогою яких особистість виконує соціальні ролі та взаємодіє із соціумом.

Функція вчителя полягає у підготовки підростаючого покоління до дорослого життя в суспільстві. З одного боку, вчитель формує в учнів певні навички та компетентності, передає масив знань, а з іншого готує їх до взаємодії з оточуючим світом на основі цінних орієнтацій, норм та правил моралі тощо. Саме підготовка учнів до ефективної взаємодії з оточуючим середовищем і становить сферу соціальної компетентності учителя [3, с. 75]. Це дозволяє уникнути девіантної поведінки молоді, подолати кризові ситуації між підлітками та дорослими тощо.

З огляду на це, розвиток соціальної компетентності у майбутніх учителів можна розглядати у двох аспектах: як розвиток особистості студента, його інтелектуальних, комунікативних здібностей, системи ціннісних орієнтацій тощо; як підготовка майбутнього фахівця до формування соціальної компетентності в учнів, забезпечуючи, таким чином, процес соціалізації молоді. Базою для процесу розвитку соціальної компетентності майбутніх учителів є вже сформовані компоненти зазначеної категорії, з урахуванням набутого практичного досвіду студентів, розвинутих вмінь та отриманих знань у процесі освітньої діяльності у вищому навчальному закладі.

Існування сучасної особистості як індивідуума в інформаційному соціумі суттєво впливає на його здатність до обробки та сприйняття інформації. Часто особистість не в змозі обробити великі масиви інформації, тому її діяльність носить контрпродуктивний характер [4, с. 231]. З метою підвищення швидкості обробки інформації та її візуалізації, наразі ми спостерігаємо повсюдне використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), зокрема у навчальній діяльності, спілкуванні, виробництві цифрового контенту, бізнесі, науковій діяльності тощо.

З огляду на це, сучасні фахівці повинні бути обізнані у способах використання ІКТ для навчання та професійної діяльності. Водночас, соціальна компетентність як складова особистості сучасної людини, теж може ефективно розвиватися засобами інформаційно-комунікаційних технологій за рахунок використання мобільних, хмарних технологій, електронних засобів навчального призначення, засобів візуалізації тощо.

Для нас є цікавим використання мережі Інтернет, яка пропонує величезні можливості для формування та розвитку соціальної компетентності, а саме:

1. Соціальні мережі, які у першу чергу призначені для обміну інформацією різних форматів між співрозмовниками на відстані. Зазвичай для їх використання застосовуються онлайн браузері або

спеціальне програмне забезпечення, що встановлене на персональній комп'ютер або мобільні пристрої (планшеті, смартфони тощо). На сьогодні існують різноманітні правила спілкування в соціальних мережах, які забезпечують формування та розвиток соціальної, комунікативної, цифрової компетентності тощо. Засобами спілкування в мережах є текст, анімація, емодзі, псевдографіка, скорочення, аббревіатура слів. Спілкування у соціальних мережах між учасниками навчально-виховного процесу надасть можливість не тільки отримати корисну інформацію, але й навчитися працювати у командах або малих групах.

2. Програмне забезпечення для обміну текстовими, звуко- та відео-повідомленнями, зокрема Skype, Messenger, WhatsApp. Часто завдяки вчасно відправленому повідомленню можна вирішити проблему або не допустити кризову ситуацію між співрозмовниками. Часто співрозмовник може написати те, що не може сказати у вічі. За допомогою анімації, емодзі та інших засобів можна створити емоційне зафарблення повідомлення, що теж дозволяє побувати конструктивний діалог. Спілкування у створених групових чатах дозволить обмінюватися думками та разом вирішувати поставлене завдання.

3. Онлайн платформи дистанційного навчання та масових відкритих онлайн курсів надають можливість опанувати навчальною інформацією за фахом, сформувати загальні навички обробки цифрової інформації. У випадку масових відкритих онлайн курсів можна додатково підвищити власну кваліфікацію [6, с. 138] в залежності від обраного курсу. Крім того, різні типи онлайн платформ мають різноманітні засоби забезпечення зворотнього зв'язку між учасниками навчального процесу.

Отже, інформаційно-комунікаційні технології, зокрема мережа Інтернет, має потужні та широкі можливості для розвитку соціальної компетентності здобувачів вищої освіти, зокрема майбутніх учителів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Заблоцька, О.С. (2008). Компетентнісний підхід як освітня інновація: порівняльний аналіз. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*, 40, 63–68.
2. Качалова, Т.Г. (2014). Педагогічні умови формування соціальної компетентності студентів педагогічних університетів у процесі навчання гуманітарних дисциплін. *Наукові праці. Серія: Педагогіка*, Т. 246, Вип. 234, 26–29.
3. Ковальчук, В.А. (2002). Соціальна компетентність вчителя як складова професійно-педагогічної компетентності. *Соціалізація особистості: Збірник наукових праць*, 18, 70–76.
4. Олексенко, Р.І. (2015). Філософія розвитку інформаційного суспільства в епоху глобалізації. *Гілея: науковий вісник*, 98, 230–232.
5. Остапенко, С.А. (2011). Зміст і сутність соціальної компетентності студентів філологічних спеціальностей як основа їхньої професійно-

комунікативної діяльності. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету Україна*, 4, 127–130.

6. Шаров, С.В. & Шарова, Т.М. (2018). Масові відкриті онлайн курси як можливість підвищення конкурентоспроможності фахівця. *Молодий вчений*, 61.1, 137-140.

О. Штань

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

ТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІДЕЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОХТИРСЬКОГО ДИТЯЧОГО МІСТЕЧКА В СУЧАСНІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ

Згідно з концепцією нової української школи, пріоритетного значення в розбудові новітньої освітньо-виховної системи набуває завдання виховувати в учнів комплекс загальнолюдських цінностей – національно-патріотичних: патріотизм, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури; моральноетичних: гідність, чесність, турбота, повага до себе та інших людей; фахових: безперервна освіта, праця, самоосвіта, відповідальність; соціально-політичних: свобода, демократія, справедливість, солідарність. Зміст виховання оновлювався з накопиченням практичного досвіду. Невичерпною скарбницею цінних думок, ідей, починань та висновків є досвід минулого. Носієм вітчизняного досвіду педагогічної теорії і практики є Матвій Лукич Довгополук – директор Охтирського дитячого містечка. Форми та методи роботи, які запровадив М. Довгополук базуються на традиціях класики педагогіки ХІХ – початку ХХ ст., орієнтували учнівську молодь на інтеграцію особистості в соціальне життя та майбутню трудову діяльність.

Матвій Лукич впроваджував педагогічні ідеї та принципи, спрямовані на пропагування рідної мови у процесі навчання, виховання на демократичних засадах та етнокультурних традиціях українського народу, заохочення вихованців до виконання доручень шляхом створення доброзичливої атмосфери у дитячому містечку.

Зазначимо, що у межах реформування системи сучасної освіти школі надано право на розробку і впровадження власних освітніх програм. Такий шлях розв'язання освітніх проблем знаходимо у директора, М. Довгополюка, котрий створив програми з української літератури і краєзнавства, в яких значна увага приділена збереженню та відтворенню історичної пам'яті українського народу.

Аналіз архівних джерел свідчить про те, що у своїх педагогічних поглядах М. Довгополук вирізняв трудове виховання як організаційну ланку життєдіяльності закладу. Окрім виховного процесу утримання такого господарства мало на меті й відповідне значення – забезпечення вихованців усім життєво необхідним.